

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

แนวคิดอภิปรัชญา: ทฤษฎีแบบของเพลโตจากบทสนทนาพีโดและพาร์เมนิดีส Metaphysics Concept: Plato's Theory of Form in Phaedo and Parmenides Dialogues

วรพล หิตามาดา¹, สิริกร อมฤตวาริน² และกীরติ บุญเจือ³
^{1,2,3}หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและจริยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวคิดอภิปรัชญาในเรื่องแบบของเพลโตจากบทสนทนาพีโดและบทสนทนาพาร์เมนิดีส ผลการศึกษาพบว่า แบบของเพลโตจากทั้งสองบทสนทนานั้นมีความแตกต่างกันในมุมมองที่น่าสนใจคือในขณะที่บทสนทนาพีโด ใช้วิธีถ่ายทอดทฤษฎีบทสนทนาพาร์เมนิดีสกลับใช้วิธีทดลองฝึกความคิดหรือบทสนทนาแรกเป็นช่วงระยะเวลาเริ่มแรกรู้จักทฤษฎีแต่บทสนทนาที่สองกลับเป็นการย้อนทบทวนพิจารณาสิ่งที่เคยรู้หรือมีลักษณะต้นตออยากเผยแพร่ทฤษฎีกับมีลักษณะเยือกเย็นไม่รีบร้อนและสุดท้ายคือบทสนทนาพีโดนั้นมีอ้างอิงวิธีการแบบโสเครติสเป็นหลักในขณะที่บทสนทนาพาร์เมนิดีสอ้างอิงทฤษฎีของพาร์เมนิดีสเป็นหลัก

คำสำคัญ: อภิปรัชญา, แบบ, เพลโต

Abstract

This research focuses on the comparative analysis of metaphysical ideas in Plato's Form from the dialogue between Phaedo and Parmenides. The result can tell that Plato's Form from both dialogues has differentiated in interesting views that is when the Phaedo focus on theory construction, the Parmenides focus on thought experimental method. When the first dialogue is in the time of theory founding, and the second dialogue is in the time of rethink of the idea. When the first has an energetic style, the second has more calm and does not rush. Lastly, when the Phaedo is a Socratic base writing style, the Parmenides is a Parmenides base writing style instead.

Keywords: Metaphysics, Forms, Plato

บทนำ

คำกล่าวของโรเบิร์ต นอร์ธ ไวท์เฮดที่ว่า ปรัชญาตะวันตกทั้งหมดในประวัติศาสตร์ เป็นเพียงคำอธิบายท้ายหน้ากระดาษ(Footnote) ของงานเขียนของเพลโตเท่านั้น(Whitehead, 1979, p.39) ย่อมสะท้อนความสำคัญและอิทธิพลของเพลโตที่มีต่อปรัชญาอย่างมากมาย แน่แน่นอนว่าเราย่อมสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ออกมาอยู่เสมอ เพลโตอาจยกประเด็นปัญหาของมนุษย์ขึ้นมาวิพากษ์ทางปรัชญาอย่างกว้างขวางตั้งแต่แรก แบบ

(Form) เป็นทฤษฎีที่โดดเด่นที่สุดของเพลโต การแยกสิ่งสากล(Universal) ที่มีความจริงแท้ หนึ่งเดียว ออกจากสิ่งเฉพาะหน่วย(Particular) ออกมาเป็นสิ่งที่เรียกว่าแบบนั้น เป็นความคิดที่มีอิทธิพลต่อโลกอย่างมากมาย ทุกวันนี้เมื่อเราเดินออกจากบ้าน การจะไปนั่งรถประจำทางสายหนึ่งที่คุ้นเคย หากว่าพลาดรถสายที่ต้องการคันแรกไป ใจก็อาจจะบอกตัวเองได้ว่ายังสามารถรอรถคันต่อไปที่เป็นสายเดียวกันได้อีก นั่นคือเราเพิ่งจะทำการแยกสิ่งสากลซึ่งก็คือสายของรถประจำทางหมายเลขนั้นๆ ออกจากสิ่งเฉพาะหน่วยซึ่งก็คือรถคันแรกที่เรพลาดไปกับรถคันต่อไปที่กำลังจะมา แบบอยู่ในชีวิตประจำวันของเรา นี่คือความสำคัญที่ทฤษฎีนี้มีต่อเราอย่างเลี่ยงไม่ได้

หากแต่ความคิดในเรื่องนี้ของเพลโตไม่ได้เกิดขึ้นมาโดยไร้ที่มาที่ไป เพลโตนำความคิดของนักปรัชญา ก่อนหน้าตนมาผสมผสานและพัฒนาจนเกิดเป็นความคิดของตัวเองขึ้น พาร์เมนิดีส เฮราคลิตุส และโสเครตีส เป็นสามคนที่ความคิดของทุกคนมีอิทธิพลต่อเพลโตในการคิดเรื่องแบบขึ้นมา พาร์เมนิดีสนั้นเป็นนักปรัชญาเอกนิยมซึ่งเชื่อว่าสัจ(Being) นั้นมีความเป็นหนึ่งเดียว(one) ซึ่งสถิตย์และไม่เปลี่ยนแปลง เพลโตใช้ความคิดนี้ในการนำไปเป็นเอกลักษณ์ของแบบซึ่งเป็นหนึ่งเดียวและไม่เปลี่ยนแปลง สายหรือหมายเลขของรถประจำทางย่อมคงอยู่แม้รถแต่ละคันอาจเสียหายหรือว่าพังไป ในขณะที่เดียวกันเฮราคลิตุสก็เป็นผู้ให้ทฤษฎีทางฝั่งของสิ่งเฉพาะหน่วยหรือว่าโลกของวัตถุ เนื่องด้วยเฮราคลิตุสมีข้อโต้แย้งว่าปฐมธาตุของทุกสิ่งนั้นคือไฟ ซึ่งไฟมีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาและไม่หยุดนิ่ง ทุกสิ่งอยู่ในสภาวะความเปลี่ยนแปลง(change)อยู่เสมอ เพลโตนำแนวคิดนี้มาพัฒนาในฝั่งของสิ่งเฉพาะหน่วย รถแต่ละคันที่มีหมายเลขของสายรถเดียวกันสามารถเปลี่ยนแปลงได้ วันนี้ อาจจะมีป้ายแสดงหมายเลขสายหนึ่ง วันพรุ่งนี้อาจเปลี่ยนเป็นหมายเลขอื่นได้ รถสามารถพังหรือเกิดอุบัติเหตุได้ นั่นคือเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ คนสุดท้ายคือโสเครตีสซึ่งเป็นอาจารย์ของเพลโตเอง การหาหนิยามด้วยการป้อนคำถามว่า สิ่งนามธรรมที่ต้องการจะถามนี้คืออะไร (What is X) การพยายามถอดคำนิยามโดยการตั้งคำถามของโสเครตีสคือวิธีการแยกสิ่งสากลออกจากสิ่งเฉพาะหน่วย ทฤษฎีนี้เป็นต้นแบบให้เพลโตนำมาใช้พัฒนาความคิดในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแบบกับวัตถุของแบบนั่นเอง

แบบของเพลโตนั้นถูกพูดถึงครั้งแรกในบทสนทนาพีโด เป็นบทสนทนาที่พูดถึงช่วงเวลาก่อนที่โสเครตีสจะถูกประหารชีวิต โสเครตีสพยายามปลอบใจลูกศิษย์โดยการตั้งทฤษฎีขึ้นมาพิสูจน์ถึงความมีอยู่ต่อไปของวิญญาณ(soul) ภายหลังจากความตาย ซึ่งแบบได้ปรากฏขึ้นในรูปแบบของสามข้อโต้แย้งนี้ คุณลักษณะของตัวเองรวมไปถึงคุณสมบัติของตัวเองวัตถุและลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองฝั่งนี้ก็ได้ถูกพูดถึงรวมอยู่ในสามข้อโต้แย้งนี้เช่นกัน

ในบทสนทนาพาร์เมนิดีสนั้น เพลโตเขียนขึ้นโดยแต่งเรื่องว่าพาร์เมนิดีสผู้เป็นนักปรัชญาและเป็นบุคคลทางประวัติศาสตร์ได้มาเยี่ยมที่เมืองเอเธนพร้อมกับซีโน โสเครตีสวัยหนุ่มซึ่งเป็นตัวละครที่เพลโตใช้พูดแทนตัวเองได้ไปพบและแลกเปลี่ยนความเห็นต่อคนทั้งสอง บทสนทนานี้ถูกเขียนในช่วงหลังซึ่งความคิดเรื่องแบบของเพลโตได้เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นทั้งบทสนทนาจึงเป็นความพยายามยกข้อโต้แย้งขึ้นมาทำลายหรือหาจุดอ่อนของทฤษฎีแบบที่เพลโตได้กล่าวไว้ในงานเขียนช่วงกลาง อย่างเช่นบทสนทนาพีโด

ในปัจจุบันไม่ปรากฏว่ามีมีการแปลบทสนทนาพาร์เมนิดีสเป็นภาษาไทยโดยนักวิชาการไทยคนใด และโดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ปรากฏว่ามีมีการนำบทสนทนาพาร์เมนิดีสที่เน้นการโต้แย้งทฤษฎีแบบมาเปรียบเทียบกับเพื่อสะท้อนจุดอ่อนจากบทสนทนาพีโดในประเทศไทยแต่อย่างใด ผู้วิจัยมองเห็นประโยชน์จากความพยายามมองหารูปแบบที่เกิดขึ้นจากการปะทะกันทางความคิดจากสองช่วงเวลาของนักปรัชญาคนสำคัญของปรัชญา

ตะวันตกอย่างเพลโต ผู้วิจัยยังมองเห็นโอกาสที่จะพัฒนาความคิดต่อยอดจากข้อโต้แย้งต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ มากมายในสองบทสนทนาและเป็นประโยชน์สำหรับผู้วิจัยอื่นเพื่อใช้เป็นฐานความคิดในการทำวิจัยต่อไป รวมถึงการเข้าใจความคิดและมองเห็นแง่มุมอื่นๆ ของทฤษฎีแบบ ย่อมทำให้เราสามารถมองเห็นโลกซึ่งเราใช้ ทฤษฎีแบบมองผ่านออกไปอยู่ทุกวันสามารถมองเห็นสิ่งต่างๆ ได้ชัดเจนและเข้าใจมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องแบบจากบทสนทนาพีโดของเพลโต
2. เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องแบบจากบทสนทนาพาร์เมนิดีสของเพลโต
3. เพื่อรวบรวมแนวคิดและความสัมพันธ์เรื่องแบบของเพลโตจากบทสนทนาของพีโดและพาร์เมนิดีส

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยจะเน้นการศึกษาไปที่ทฤษฎีแบบของเพลโตที่ปรากฏอยู่ในบทสนทนาพีโดและพาร์เมนิดีสเป็นหลัก อีกทั้งยังมุ่งเน้นพิจารณาจากมุมมองทางอภิปรัชญาเท่านั้นเช่นกัน แง่มุมทางญาณปรัชญาจะไม่ได้ถูกนำมาพิจารณาในงานวิจัยนี้ในขณะนี้ แม้ว่าที่น่าสนใจมากเพียงใดก็ตาม เนื้อหาบางส่วนในบทสนทนาทั้งสองที่เป็นการดำเนินเรื่องไปตามบทสนทนาอันเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ก็จะไม่ถูกนำมาพิจารณาในงานวิจัยนี้เช่นกัน ความเป็นมาของทฤษฎีแบบเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการแสดงให้เห็นเพื่อปูพื้นความเข้าใจในการก่อร่างสร้างทฤษฎีที่สำคัญยิ่งขึ้นมา แนวคิดอันเป็นพื้นฐานของทฤษฎีแบบ อันเป็นความคิดของนักปรัชญาท่อนหน้าเพลโตหลายท่านจะถูกรวมอยู่ในงานวิจัยนี้ด้วย

การทบทวนวรรณกรรม

1. อภิปรัชญาของแบบในบทสนทนาพีโด

บทสนทนาพีโดประกอบด้วยข้อโต้แย้งที่สำคัญสามข้อโต้แย้งอันอธิบายความคิดเรื่องแบบของเพลโต ข้อโต้แย้งเรื่องการระลึกได้ ข้อโต้แย้งเรื่องการสัมพันธ์กันและข้อโต้แย้งสุดท้าย ทั้งสามข้อโต้แย้งนั้นมีความสำคัญอย่างมากในการทำความเข้าใจทฤษฎีเรื่องแบบของเพลโต น่าเสียดายที่เพลโตไม่เคยกล่าวถึงหรือให้รายละเอียดเกี่ยวกับแบบเอาไว้โดยตรงไปตรงมา ความคิดความเข้าใจในตัวแบบ สิ่งเฉพาะหน่วยและความสัมพันธ์ของทั้งสองส่วนนั้นจำต้องอาศัยการก่อร่างสร้างขึ้นทางเหตุผลของนักวิชาการ เพื่อให้เราเข้าใจในตัวแบบกับสิ่งเฉพาะหน่วยและความสัมพันธ์ของทั้งสองได้มากขึ้น เราอาจได้เห็นแล้ว แน่ใจว่าย่อมมีการเสียอยู่บ้างในการเข้าใจผิดของการกระทำดังกล่าว นักวิชาการอาจปะติดปะต่อความคิดของเพลโตไปไกลเกินกว่าที่เพลโตอาจจะคาดหมายเอาไว้ในเริ่มต้น หากแต่เราอาจจะดำเนินตามความเห็นส่วนใหญ่ของนักวิชาการที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางแล้วเท่านั้น อย่างที่ปรากฏในสามข้อโต้แย้งนั้น เพลโตเน้นให้เราเห็นถึงส่วนสำคัญสามส่วนอันประกอบขึ้น เป็นสามส่วนที่จำเป็นต้องทำความเข้าใจเพื่อเข้าใจทฤษฎีแบบของเขา ตัวแบบเอง สิ่งเฉพาะหน่วยและความสัมพันธ์ของทั้งสองส่วนที่มีต่อกัน สิ่งเฉพาะหน่วยอันเป็นโลกแห่งวัตถุนั้นเป็นสิ่งที่เราสัมผัสได้อยู่ตลอดเวลาผ่านประสาทสัมผัส รถยนต์ที่วิ่งอยู่บนถนนแต่ละคัน บางคันสีขาว บางคันสีดำ บางคันสีแดง แต่ละคันเป็นเอกเทศแยกออกจากกันเป็นหน่วยเฉพาะ แบบอันเป็นสิ่งสากลอันเป็นนิรันดร์ สูงสุด ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่สามารถเข้าถึงได้ด้วยประสาทสัมผัส จับต้องไม่ได้ แบบหรือสิ่งสากลของรถยนต์บนถนนทั้ง

สามคันข้างต้นนั้น มีเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น แบบของรถยนต์ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนของรถยนต์หลากหลายสี หลากหลายรูปทรง หากแต่ว่าล้วนเป็นสมาชิกแห่งแบบของรถยนต์อันมีหนึ่งเดียวเท่านั้น

2. ทฤษฎีแบบในบทสนทนาพาร์เมนิดิส

บทสนทนาพาร์เมนิดิสถูกเขียนในช่วงหลัง ความคิดของเพลโตได้เปลี่ยนไปจากเวลาที่เขียนบทสนทนาพีโด ข้อโต้แย้งหลายข้อในบทสนทนานี้แสดงให้เห็นว่าตัวของเขาเองนั้นให้ความสำคัญต่อโลกแห่งวัตถุ หรือสิ่งเฉพาะหน่วยมากขึ้น จากเดิมที่เคยปฏิเสธหรือให้ความสำคัญน้อยมากและมุ่งเน้นสร้างทฤษฎีแบบอันเป็นโลกนามธรรมเสียมากกว่า ประโยชน์จากงานเขียนชิ้นนี้ค่อนข้างเน้นไปในการคิดมองหาจุดอ่อนของทฤษฎีตั้งเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้ว เพื่อคิดและพัฒนาข้อโต้แย้งที่ดีกว่าเดิมขึ้นมานั่นเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (*qualitative research*) ได้แก่

1. การรวบรวมเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อแยกประเด็น
3. ศึกษาเชิงปรัชญาเพื่อเตรียมการวิจัย
4. ประมวลผลการศึกษาเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

1. การศึกษาแนวคิดเรื่องแบบจากบทสนทนาพีโดของเพลโต พบว่าบทสนทนาพีโดนั้นมีข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องแบบอยู่สามข้อโต้แย้ง ได้แก่

- 1.1 ข้อโต้แย้งเรื่องการระลึกได้
- 1.2 ข้อโต้แย้งเรื่องความสัมพันธ์กัน
- 1.3 ข้อโต้แย้งสุดท้าย

ส่วนแนวความคิดทางอภิปรัชญาเรื่องแบบในบทสนทนาพีโดนั้น ประกอบด้วยประเด็นสำคัญได้แก่ การสร้างฐานตัวเองของแบบ (*Self-Predication*), ความเรียบง่ายของแบบ, การแบ่งแยกของแบบ, ช่วงของแบบ, ความบกพร่องของสิ่งเฉพาะหน่วย และสัจและการเข้าร่วม (*Being and Partaking*)

2. การศึกษาแนวคิดเรื่องแบบจากบทสนทนาพาร์เมนิดิสของเพลโต พบว่ามีอยู่แปดข้อโต้แย้งที่สำคัญได้แก่

- 2.1 ข้อโต้แย้งของซีโน
- 2.2 การอภิปรายของโสเครตีส
- 2.3 ขอบเขตของแบบ
- 2.4 ทฤษฎีพายุ
- 2.5 ข้อโต้แย้งเรื่องบุคคลที่สาม
- 2.6 แบบในฐานะของความคิด
- 2.7 ทฤษฎีความเหมือน
- 2.8 ข้อโต้แย้งสุดท้าย

3. การรวบรวมแนวคิดและความสัมพันธ์เรื่องแบบของเพโลโตจากบทสนทนาของพีโดและพาร์เมนิดีส ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบและแสดงความเห็นในข้อโต้แย้งที่สำคัญเอาไว้ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบระหว่างบทสนทนาพีโดกับบทสนทนาพาร์เมนิดีสมีประเด็น ได้แก่

3.1.1 ใช้วิธีถ่ายทอดทฤษฎีกับใช้วิธีทดลองฝึกความคิด

3.1.2 เป็นช่วงระยะเวลาเริ่มแรกรู้จักทฤษฎีกับเป็นการย้อนทบทวนพิจารณาสิ่งที่เคยรู้

3.1.3 มีลักษณะตื่นตื้นอยากรู้อย่างแพร่หลายกับมีลักษณะเยือกเย็นไม่รีบร้อน

3.1.4 มีการอ้างอิงวิธีการแบบโสเครติสเป็นหลักกับอ้างอิงทฤษฎีของพาร์เมนิดีสเป็นหลัก

อภิปรายผลการวิจัย

บทสนทนาพีโดนั้นถูกเขียนขึ้นและถูกจัดอยู่ในงานเขียนช่วงกลางของชีวิตเพโลโต ในขณะที่งานเขียนพาร์เมนิดีสนั้นถูกจัดให้อยู่ในงานเขียนช่วงหลังซึ่งทั้งสองช่วงมีความแตกต่างในความคิดของผู้เขียนอย่างเพโลโตอย่างมาก นักวิชาการได้โต้แย้งกันในประเด็นที่ว่า ด้วยรูปแบบวิธีการได้อันพฤติกรรมการเปลี่ยนไปในงานเขียนของเพโลโตในช่วงต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไป นักวิชาการกลุ่มแรกเชื่อว่าเพโลโตได้วางแผนเอาไว้ตั้งแต่เริ่มต้นแล้ว โดยค่อยๆ เปลี่ยนความคิดในการเขียนงานของเขาไปที่ละบทสนทนา อีกกลุ่มหนึ่งเชื่อว่าเขาเปลี่ยนความคิดของตัวเองไปจากช่วงการเขียนหนึ่งไปสู่อีกช่วงการเขียนหนึ่ง นั่นคือจากช่วงแรกเปลี่ยนความคิดไปสู่การเขียนในช่วงกลาง และจากช่วงกลางจึงเปลี่ยนความคิดอีกครั้งหนึ่งไปสู่การเขียนในช่วงหลัง ส่วนนักวิชาการกลุ่มสุดท้ายอันเป็นความเห็นส่วนใหญ่ันั้นเชื่อว่า เพโลโตเองนั้นค่อยๆ เขียนงานและค่อยๆ เรียนรู้และพัฒนาความคิดของเขาเองไปเรื่อยๆ จากนั้นจึงปรับแก้และเขียนงาน ขึ้นต่อๆ ไปเรื่อยๆ ไปเรื่อยไปตามลำดับ (Silverman, 2014)

ผู้วิจัยมีความเห็นคล้ายตามไปกับนักวิชาการกลุ่มสุดท้ายก็คือเพโลโตพัฒนาความคิดเขาไปในขณะที่เขียนงานแต่ละชิ้น ทฤษฎีแบบที่เขาเริ่มต้นเขียนถึงเป็นครั้งแรกในช่วงกลางอย่างในบทสนทนาพีโดนี้ เมื่อถึงงานเขียนยุคหลัง ความคิดของเขาต่อทฤษฎีแบบก็ได้เปลี่ยนไปแล้วตามเวลาและความรู้ของเขาที่เพิ่มมากขึ้นนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า การมองโลกแห่งวัตถุในชีวิตปัจจุบันของคนเราทุกวันนี้ หากสามารถฝึกฝนการมองโดยแยกแยะคุณสมบัติแห่งแบบอันหลากหลายบนวัตถุแต่ละชิ้นในโลกแล้ว ย่อมจะสามารถช่วยฝึกฝนวิธีการคิดและเข้าใจในโลกแห่งวัตถุได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น มากกว่าเพียงแค่มองเห็นว่าเป็นเพียงเครื่องมีตอบสนองความต้องการของชีวิตประจำวันของเราเท่านั้น การฝึกฝนคิดคำนึงว่ายังมีโลกแห่งแบบอันสถิตย์อยู่ในความคิดของเราแต่ละคน อันเป็นต้นธารและมีอิทธิพลอย่างสูงต่อวัตถุต่างๆ ที่อายตนะของเราสามารถสัมผัสได้นั้น ย่อมช่วยให้เราคิดก้าวผ่านเพียงระดับประสาทสัมผัส อันสิ่งเฉพาะหน่วยต่างๆ ในโลกพยายามสื่อสารกับเราผ่านทางนี้ การฝึกคิดมองให้ล่วงเลยไปยังสิ่งที่อยู่เบื้องหลังของวัตถุซึ่งก็คือการมองทะลุไปสู่โลกของแบบ ย่อมช่วยให้ผู้ฝึกฝนได้มองเห็นได้ว่าวัตถุต่างๆ อันไม่จิ่งจั่นนั้น เป็นเพียงผลลัพธ์แห่งโลกของแบบเท่านั้นเอง

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยต่อไปโดยแนวทางการวิจัยเชิงปรัชญานั้นผู้วิจัยมี
ข้อเสนอแนะเพื่อการต่อยอดงานวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเปรียบเทียบปรัชญาแนวคิดเรื่องแบบของเพลโต กับแนวคิดเรื่องมโนคติของจอห์น ล็อก
2. ศึกษาเปรียบเทียบปรัชญาแนวคิดเรื่องแบบ และอิทธิพลที่มีต่อความคิดทางการเมืองของเพลโต

รายการอ้างอิง

- กীরติ บุญเจือ. (2560). *ปรัชญาและจริยศาสตร์โบราณ*. นนทบุรี: เจริญผลกราฟฟิค.
- เปลโต้. (2523). *โสกราตีส (สัญลักษณ์ ศิวรักษ์, ผู้แปล)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Allen, R. E. (Ed.), (1965). *Studies in Plato's Metaphysics*. New York: Humanities Press.
- Cooper, J. M. (Ed.). (1997). *Plato: Complete Works*. IN: Hackett Publishing.
- Whitehead, A. N. (1979). *Process and Reality*. Free Press.